



NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Klima- og miljødepartementet

Dato: 27.09.2023
Deres ref: 23/4675

NIBIO
Postboks 115, 1431 Ås
Tlf: 406 04 100
post@nibio.no
nibio.no

Org. nr: 988 983 837

Innspill til overordnede politikkområder for villrein

Vi viser til departementets ønske om innspill knyttet til arbeidet med stortingsmelding om villrein. Det er nå skissert fem overordnede politikkområder der man ser at det kan være behov for nye eller sterkere tiltak og virkemidler. Dette er områder som samlet sett skal svare ut de mest sentrale delene av utfordringsbildet, og som på denne måten vil kunne bidra til å bedre tilstanden for villrein.

NIBIO viser til vårt [innledende innspill til stortingsmeldingen](#), av 15. mai 2023.

Kommenterer til departementets prioriterte politikkområder

Departementets skisse for stortingsmeldingens disposisjon;

- Bestandsforvaltning
- Dyrehelse
- Arealforvaltning
- Restaurering
- Ferdsel

er løftet frem gjennom to innspillmøter høsten 2023. NIBIO registrerer og støtter det som synes å være bred enighet om at det raskt må tas forvaltningsmessige grep (spesielt hva angår ferdsel og arealbruk), basert på gjeldende kunnskapsstatus, for å bevare norsk villrein og gjeldende definerte villreinbestander.

De skisserte politikkområdene har etter vår vurdering et godt potensial som grunnlag for tiltak og virkemidler. Vi vil imidlertid peke på viktigheten av en grundig innledende omtale av villreinens opphav. Ikke bare som bakgrunnsmateriale for gjeldende forvaltning, men som et viktig grunnlag for samlet kunnskap om rein, herunder tamrein. Stortingsmeldingen om Reindrif (St. 32 (2016-2017, LMD) legger til grunn at tamreinholdet i Skandinavia har pågått siden 1500–1600-tallet.



NIBIO

Dagens genetiske struktur i villreinpopulasjoner og vår kunnskap om innblanding av tamrein i dagens villrein (eks. Kvie mfl., 2019) utgjør etter vår vurdering et så fundamentalt grunnlag for villreinforvaltning, at koblingen bør løftes frem i en overordnet disposisjon. Erfaringsbasert kunnskap fra reindrift vil etter vår vurdering også være viktig å inkludere i stortingsmeldingen om villrein. Både fordi villrein og tamrein har flere felles utfordringer og fordi tamreindriften og villreinpopulasjoner utgjør viktige genbanker for hverandre. Betydelige genetiske flaskehalsar må kunne forventes for flere av villrein- og tamreinpopulasjonene i nær fremtid, ikke minst grunnet de raske klimaendringene som pågår i nord og usikkerhet knyttet til avlsgrunnlag og genutveksling innen og mellom ulike populasjoner. Systematisk arbeid for å bedre kunnskapsgrunnlaget på dette feltet, vil være nødvendig for å sikre en bærekraftig og kunnskapsbasert forvaltning av våre vill- og tamreinbestander og være et viktig bidrag til næringa for å møte utfordringene for framtida. Tiden det tar for utarbeidelse av stortingsmeldinger om rein og behov for en plan B om gjeldende forvaltning av villrein raskt vil måtte endres, tilsier at koblingen mellom villrein og tamrein bør gis betydelig plass.

Sikring av finansiering av forskning på rein, inkludert tamrein, vil etter vår vurdering kunne gi en betydelig merverdi for villreinforvaltningen. Bedre kunnskap om avl, sykdomsresistens, beitegrunnlag og adferd er viktig for flere av de prioriterte politikkområdene. Det vil i så måte også være aktuelt å se på virkemiddelapparatet og regelverksutvikling på tvers av sektorene. NIBIO har betydelig erfaring fra molekylærgenetisk overvåking og metodeutvikling for bl.a. rødlistearter, bistår i dag med rettsgenetiske analyser på rein og arbeider for å utvikle en nasjonal bevaringsgenetisk database og biobank for tamrein og villrein, som kan bidra til å spore status og endringer i bl.a. genetisk diversitet, parasitter og sykdommer, samt fødevalg/diett. Viltlovens formål om bevaring av artsrikdom og høsting til gode for landbruksnæring og friluftsliv, samt LMDs og Landbruksdirektoratets ansvar for høstbare viltressurser viser ytterligere viktigheten av tverrsektorielt arbeid, forskning og kunnskapsformidling. Landbruk over hele landet, som et av de fire hovedmålene i norsk landbrukspolitikk, utgjør etter vår vurdering et viktig grunnlag, også for en bærekraftig villreinforvaltning.

Med vennlig hilsen

Per Stålnacke

Forskningsdirektør, NIBIO